

Kurucusu:
Dr. Mehmet Ali UZ

Yayın Kurulu:
Dr. Mehmet Ali UZ
Prof. Dr. SaİM SAKAOĞLU
Hasan YAŞAR
Ahmet ÇELİK
Ali IŞIK
Av. Serdar CEYLAN

CİLT: 24 • SAYI: 30
3 Aralık 2025 ÇARŞAMBA

KADEMİK

Sayfalar

Merhaba

[/akademiksayfalar](#)

www.merhabahaber.com

HAFIZ-I KÜTÜP HASAN YÜGRÜK

ÖZEL SAYISI-2

Ali
IŞIK

Konya'daki Son Dönem Kültürel Faaliyetlerin Kara Kutusu, Hafız-ı Kütüb: DERVİŞ HASAN YÜGRÜK

Onu ortaokullu yıllarımda başladığım İl Halk Kütüphanesi ziyaretlerimde tanıdım. Onun için ben, kütüphaneye gelen yüzlerce talebeden biriydim. Lakin benim için o, ilgi çekici fiziki yapısıyla, tipik Konya ağzını sergileyen konuşmasıyla, genç muhataplarına samimi tavırlarıyla takdire şayan müstesna bir büyük, bir ağabey, idi. İlerleyen yıllarda onu kütüphanenin yanı sıra Konya gazetelerinin ilk sayfalarında, Konya'daki kültür-sanat faaliyetlerinin değişmez düzenleyicileri arasında görür ol-

dum. Onun beni tanınması ise 90'ların sonuna doğru, emeklilik yıllarında nasip oldu. Zira bendeniz de ancak o yıllarda Konya kültürünün nev-niyaz yazıcılarından olabiliştim.

70'li, 80'li yıllar, Konya kültürü açısından Cumhuriyet Döneminin en parlak dönemi olmuştur, diyebilirim. Zira o yıllarda Konya, Turizm Derneği ve merhum başkanı Feyzi Halıcı önderliğinde tam bir Konya kültürü şenliklerine sahne oluyordu. Mevlâna'yı Anma Törenleri, Türkiye Aşıklar Bayramı, Tarihî Yemek Yarışmaları, Gül Bayramları, Rahvan At Yarışmaları ve Atlı Cirit Oyunları, Güvercin Yarışmaları periyodik şenliklerin ilk akla gelenleridir. Bu şenlikler tatlı bir hatıra olarak sadece hafızalarda kalmaz, Uluslararası Folklor ve Yemek Kongreleri sayesinde zengin yayınlara vesile olurdu. İşte Hasan Yügrük ağabey, bütün bu kültürel zenginlikleri düşünüp hayata geçiren heyetin kahramanlarından.

90'lı yılların sonlarında, özellikle de emekli olduğum 2 binlerin başlarında Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesinin, Alâeddin Tepesi'nin batı eteklerindeki tarihî Konyalı evinin mütevazı bahçesinde cumartesileri öğle üzeri yapılan kültürel programların müptelası olmuştum. Mezkûr toplantıların bizden önceki kuşaktan bir elin parmakları sayısınca olan

müdavimlerinden biri de Hasan abi idi. O, öğle namazını edadan sonra yıllara meydan okuyan bisikletine atladığı gibi soluğu TYB Evi'nde alırdı. Burada bir Konya çelebisi vakarıyla gençlerin kendisine sergiledikleri samimi mahabbete aynı samimiyette mukabelede bulunur, program başlayacağına sandalye dizisinin arka taraflarına doğru oturur, zaman zaman uyuklayan akranlarının aksine gözlerini kırpmadan programı takip ederdi. Ömrü kitaplar arasında geçmiş biri olarak çoğu konularda söyleyeceklerinin bulunması gayet tabii idi. Ancak bunu uluorta yapmaz, değerli katkılarını seyirci sorularına geçildiği anasaklardı. Kendisine söz verildiğinde ses tonunu ve heyecan dozunu yükselterek değerli bilgilerini oradakilerle paylaşırdı. Onun bildiklerini paylaşırken nevi şahsına münhasır bu tavrını gıpta ile takip ederdim.

Tanıştığımızda 60'lı yaşlarında olan Hasan ağabey, içinde bulun-

duğumuz 2025-Kasım ayında seksen beş yaşını idrak etti. Hafızamı zorlayarak yirmi beş sene önceki Hasan abi ile seksen beşlik Hasan abiyi karşılaştırdığımda geçen çeyrek asrın sadece üzerindeki tozları alabildiğini memnuniyetle müşahede ediyorum. Onunla en son birkaç hafta öncesi TYB'de yapılan merhum Feyzi Halıcı'yı anma toplantısında beraberdik. Programın sonunda kendisinden beklenen katkıyı yaparken sergilediği tavrından merhum Halıcı'yı bir an aramızda zannettim.

Bugün neredeyse tamamına yakını rahmet-i Rahman'a kavuşmuş kültür erbabından kiminin "Yügrük Hasan"ı, kiminin "Deriş Hasan"ı, kiminin de "Şih Hasan"ı Hasan ağabey, bir "hafız-ı kütüb" olarak Konya kütüphaneciliğinin olduğu kadar Konya kültürünün de unutulmazlarından. Rabbimden ona nice sağlıklı ve bereketli yaşlar niyaz ediyorum.

Bir Gül Bayramı öncesi Feyzi Halıcı başkanlığındaki düzenleme heyetiyle Şems Parkı'ndaki Turgutoğlu Türbesi'nde

Ahmet
KUŞ

KONYA'NIN NEVİ ŞAHSINA MÜNHASIR KÜTÜPHANECİSİ

Kütüphanecilik alanında yaptığı çalışmalarla tanınan Derviş Hasan Yügrük aynı zamanda Konya kültürüne ziyadesiyle vakıf olan kültür adamlarımızdan biridir. Çocukluğundan itibaren hayatının neredeyse tamamına yakını Konya'da geçen Yügrük, şehrimizin nevi şahsına münhasır şahsiyetlerinden birisidir. Yusuf Ağa, İl Halk ve Selçuk Üniversitesi kütüphanelerinde görev yaptığı dönemlerde kütüphaneciliğin yanı sıra şehrimizdeki kültür-sanat faaliyetlerinin de sadık bir takipçisi olan Derviş Hasan Yügrük özellikle kütüphaneciliğe devam ettiği yıllarda Ladikli Hacı Ahmet Ağa, Hacı Veyiszade Mustafa Efendi, Bozkırlı Mustafa Efendi, Abdülbaki Gölpınarlı, Feyzi Halıcı, Mehmet Önder ve İzzet Koyunoğlu gibi şehrimizde yaşayan ilim ve kültür adamlarını yakından tanımıştır. Bu mümtaz şahsiyetlerle ilgili hatıraları Konya kültürü açısından çok kıymetlidir. Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından yayımlanacak olan Bana Konya'yı Anlat hatıra kitapları içerisinde Hasan ağabeyin de adı vardı. Kitap için 2020 yılında onunla bir nehir söyleşi yaptık ve bu söyleşiyi kamerayla da kaydettik. Daha sonra bu kayıtları yazıya geçirdik ve Hasan ağabeyin hatıraları 2022 yılında

Prof. Dr. Yusuf Küçükdağ ve Kemal Pekçağlar'la birlikte kitap olarak da yayımlandı. Bu kitap çalışması sırasında kendisinden dinlediğim hatıraların birkaç tanesini siz değerli Merhaba gazetesini Akademik Sayfalar okuyucularıyla da paylaşmak istiyorum.

Hasan ağabey söyleşi yaparken babası ve kendisinin çocukluk yıllarıyla ilgili hatıralarını da anlatmıştı. Anlattığı bu hatıralardan Hacı Veyiszade Hocamızla ilgili olan bir iki tanesini nakletmek istiyorum: "Babam hafızdı. Hacı Veyiszade Hoca'nın akrabası, dayızadesi ya da amcazadesi olan meşhur sarraf Hacı İvazzade Hoca'dan hafızlık dersi almış. Babam en son hafız icazetini de Hatıp Camisi'nde almış. Sedirler Caddesi üzerinde bulunan bu cami hâlâ Hatıp'ın Camisi olarak anılır. Hacı İvazzade'nin mektebinden mezun olan babam tam hafızdı. Babamın Galatalı Mahmut gibi arkadaşları vardı. Galatalı Mahmut da İstanbul'da eğitim almış dört dörtlük bir hafızdı. "Galatalı" lakabıyla da bilinen Mahmut Sural muharrir, muhabir, âlim bir kişiydi. "Galatalı" babamın hafızlık arkadaşıydı. Merhum Mahmut Sural'ı ben de çok severdim. Galatalı Mahmut, İstan-

bul ağzı ile çok güzel Kur'an-ı Kerim okurdu. Aynı zamanda çok güzel ilahi söylerdi.

Babam fukara çocuğu olduğu için bendeniz zekât ve fitreyle büyüdüm. O devirde yasak olmasına rağmen çocuklara Kur'an-ı Kerim okuturdu. Babamın çocuk okutarak kazandığı "perşembelik" parasıyla geçinirdik. Lisedeyken iki ineğimiz vardı. Allah razı olsun, Sakyatan'daki akrabalarımız saman ve yem gönderirlerdi. Ben Sakyatan'ın dirisiyim. Annem iki ineği sağıp yağ ve yoğurt yapardı. Sattığımız yağ ve yoğurdun parasıyla evimizin ihtiyaçlarını alırdık. Perşembelikten üç beş kuruş kalır ve onunla da geçimimizi sağlardık. Köyden Konya'ya gelen giden de çok olduğu için evimizde misafir hiç eksik olmazdı. Konyoğlu Kütüphanesine bağışladığım tam koleksiyon olan der-

giler de babamın perşembelik parasıyla alındı. Onun için o dergiler çok kıymetlidir. 1940'lı yıllarda çocuklara Kur'an okutmak yasaktı. Mahalledeki çocuklar, sabahleyin Kur'an okumak için bizim eve gelirlerdi. Bizim ev bahçeliydi. Polis ya da jandarma geldiği zaman çocuklar bahçeden çıkar giderdi. Babam bu şekilde 1946'dan itibaren çocuk okutmaya başladı. Okumaya gelen çocuklar haftada bir gün hocaya üç beş kuruş hediye getirirlerdi. Bu hediye perşembe günleri getirildiği için halk arasında "perşembelik" olarak adlandırılırdı.

Hacı Veyiszâde Mustafa Efendi hem amcaoğlundan dolayı hem de çocuk okuttuğu için babamı çok severdi ve yanından ayırmazdı. Merhum hocam beni de çok severdi. Benim İlahiyat Fakültesini bitirmeme ve bu

Bana Konya'yı anlat projesi hatırat çekiminde

**YAŞAYAN
KONYA HAFIZASI**

DERVİŞ HASAN YÜGRÜK

Yaşayan Konya Hafızaları kitabından

hâle gelememe vesile olan Hacı Veyiszâde Hocam, Aziziye Camisi'nde beş vakit namaz kıldırır, pazar günleri ikindi namazından sonra da Hacı Fettah Camisi'nde vaaz ederdi. Babam da oradaki vaazlarını dinlemeye giderdi. Küçük ve kıymetli olduğum için babam, vaaz dinlemeye giderken beni de yanında götürürdü. Hocam camiye körükle (fayton) giderdi. Körükçüye para verir, körükçü paraya bile bakmadan alır ve cebine koyar-

dı. Konyalılar Hacı Veyiszâde Hoca'yı çok sevdiğikleri için hürmette ve saygıda kusur etmezlerdi. Hacı Fettah Camisi'ne götürmek için bizi ve bir iki kişiyi beklerdi. Özellikle de babamı beklerdi. Babam bir gün "Yavrum gidiyoruz ama utanıyorum, bugün hocadan kaçalım." dedi. "Tamam baba." dedim. Yola hocadan önce çıktık ve Hacı Fettah Camisi'ne doğru yürümeye başladık. Yine her zaman olduğu gibi Hacı Veyiszâde Hoca'mız körüğe binip bizi beklemiş. Demişler ki "Hocam niye bekliyoruz?" O da "Derviş Mehmet'i bekliyoruz." demiş. Haber geldi, dediler ki "Dönün hoca sizi bekliyor." Hoca bekleyince mecburen körüğün yanına döndük ve "Neredeydiniz sahtekârlar?" dedi. "Hocam utanıyoruz." dedik. "Niye utanacaksınız, hep birlikte gidiyoruz işte..." dedi. Ondan sonra beni

göstererek "Bu kim Derviş Mehmet?" dedi. Babam da "Elini öper, mahdum." dedi. Hacı Veyiszâde Hoca bana adımı sordu. "Adım Hasan." dedim. Hacı Veyiszâde Hocam, Hasan ile Hüseyin'i çok severdi. Sırtımı sıvazlayarak "Âlim ol, fazıl ol, sırtın yere gelmesin..." dedi.

Konya Lisesinde cebir öğretmenimiz Ömer Faruk Mestçi bazen bana "Kalk dayı, ders ver."

derdi. Edebiyat bölümündeydim ama bazen cebir dersini ben verirdim. Çok güzel eğitim aldığım için kimya dersim dört dürtlük-tü. Osmanlıca okuyabildiğim için Darulfünun kimyasını da biliyordum. Osmanlıca'yı ilkökul ikinci sınıfta öğrendim. Hacı Veyiszâde Hocam bana "Âlim ol, fazıl ol, sırtın yere gelmesin..." demişti. Kimyager veya eczacı olma hevesindeydim ama bir gece bir rüya gördüm. Rüyamda üniversiteler açılmıştı. Devasa binası olan yeni yapılmış bir üniversite görmüştüm. Bazı bölümlerde inşaat hâlen devam ediyordu. İki kapılı bir yerden içeriye girdim. Bütün dersleri dinledim fakat hiçbirini beni açmadı. Kapıdan çıkınca bir şahsı gördüm ama kim olduğunu söyleyemem. Bana "Evlat hoşuna gitmedi değil mi?" dedi. "Açık söylemek gerekirse hiçbirini hoşuma gitmedi." dedim. "Evlat şu siyah tespih sana emanet, bunu ömür boyu kullan." dedi. Sabahleyin kalktım ve okula gidince hocalarıma "Ben İlahiyat Fakültesine gideceğim." dedim. Ömer Faruk Hocam ve diğer hocalarım "Oğlum derslerin çok iyi, sen şaşırdın mı?" dediler. "Hocam ben fen bilgisini ders verecek kadar biliyorum ama diğer dersleri bilmiyorum, onun için bölüm seçimini bana bırakın." dedim. Aslında o dönemde fakülteler imtihanla öğrenci alıyordu ama Ankara İlahiyat Fakültesi yeni açıldığı için o yıl imtihansız kayıt yaptı. Ankara'ya gittim, "Fakülteye kaydolmaya geldim." dedim. "Notların güzel fakat seni alamayız başka yere kaydol." dedi-

Mehmet Arısoy Dede ve Mehmet Ruhi Dede

ler. "Hayır, beni tam kaydedin, ben buranın çocuğuyum." dedim. Bu arada bir de müftü çocuğu Beyşehirli Süreyya Öten vardı. İki Konyalı Ankara İlahiyat Fakültesine yazıldık.

Hacı Veyiszâde Hocamızla birlikte körükle giderdik ama gelirken Amele Pazarı'nın oradan yayan gelirdik. Bir ramazan günü vaaz dinledikten sonra eve dönerken orada pazar kuruluydu. Babam, "Yavrum sana hurma alacağım." dedi. Satılan hurma yeni mahsuldü fakat paramız yoktu. Çocuk, paranın olmadığını bilir mi? Hacı Veyiszâde Hocamız önden gidiyordu. Biz biraz arkada kalmıştık. Hurmacıları görünce "Baba hani hurma alacaktın!" dedim ama para olmadığı için babam beni kandırmaya çalışıyordu. Hoca-

Yusufağa Kütüphanesi

mız ileride olduğu için duyacak bir durumu da yoktu. Hacı Veyiszâde Hocam döndü ve babama “Derviş” dedi. Babam da “Buyur hocam.” dedi. Babamı yanına çağırdı, “Derviş şu parayı al, bir kısmıyla Hasan’a hurma al, kalan parayla da bizim eve hurma al, ben hasta okumaya gidiyorum, akşam gelmeyeceğim.” dedi. Tabii hurmayı duyunca ben sevinmiştim. Çok sevinecek, “Kurban olduğum hocam...” dedim. Şimdi düşünüyorum da hocam benim hurma istediğimi nereden bildi? Hacı Veyiszâde Hocam hâlden anlayan birisiydi.”

Hasan ağabeyin tanıma şerefine eriştiği önemli şahsiyetlerden birisi de Ladikli Hacı Ahmet Ağa’dır. Yazıma onun, Hacı Ahmet Ağa’yla ilgili bir iki hatırasıyla devam etmek istiyorum: “İmam Hatip Okulunda öğretmenken kayıtları ben yapıyordum. Ladikli Hacı Ahmet Ağa’nın iki torunu vardı. İki torununu okula kaydettirmek için

getirdi. Avukat Mehmet Hulusi Bolay, Müderris Hacı İsa Efendi’nin oğludur. Hulusi Bolay, Konya Yüksek İslam Enstitüsünde İslam tarihi dersleri verirdi. Onunla da Doktor Baybal’la da çok sevişirdik. Aramızda öyle usulden değil, ciğerden bir bağ vardı. Ladikli Hacı Ahmet Ağa ile kayıt sırasında tanıştım. Hulusi Bolay telefon etti, “Yazıhaneme gel, bak seni kimle tanıştıracam, memnun kalacaksın. Yemek yeme, yemeği burada yiyeceğiz.” dedi. Yazıhanesi Hükümet Konağının yanındaki Kolatlar’ın köşesindeydi. Burası daha önce eczane idi. Bu dükkânın üstü onun yazıhanesi idi. “Ladikli Hacı Ahmet Ağa burada.” dedi. Hemen gittim, etli ekmek yedik, dualar ettik. Ladikli Hacı Ahmet Aşam öyle şiirler okudu ki manzum İslam tarihi... Okuduğu şiirlerin hepsi usta işiydi. Bu şiirler Altıparmak’ta geçer, Taberi’de geçer, en eski siyer kitaplarında geçer. Ben bakınca “Hasan Efendi ben cahilim, ilminim yok, okumam yazmam

yok.” dedi. Bir taraftan bunu söyledi ama bir taraftan da İslam tarihini manzum olarak anlattı. Daha sonra merak edip baktım. Anlattığı olaylar en ince noktasına kadar İslam tarihinde geçiyor. Demek ki iki yol var, biri arif yolu, diğeri de âlim yolu... Ladikli Hacı Ahmet Ağa’yla bu şekilde tanıştık. İki çocuğunun da kaydını yaptırdım, İmam Hatip Okulundan mezun oldular.

Bir de Mersinli bir arkadaşım vardı. Onunla da Samsun vasıtasıyla tanışmıştık. Ara sıra gidip gelirdik. Onlar da Çeşmeli’de Ladikli Hacı Ahmet Ağa’yı duymuşlar. “Hasan Efendi biz Ladikli Hacı Ahmet Ağa’yı ziyaret etmek istiyoruz.” dediler. Trabzonlu hafız İlyas Hocam Mersin’deki Çeşmeli’de imamlık yapıyordu. Orada evi var, senelerce imamlık yaptı. Hâlâ sülalesiyle ve çocuklarıyla görüşürüz. İlyas Hocam, Ladikli Hacı Ahmet

Ağa’yı ziyaret etmek istedi, onunla birlikte zengin bir kişi daha vardı fakat onun adını veremeyeyim. Arabaya binip hep birlikte geldiler. Telefonda “Hasan sana ne getirelim?” dediler. “Gelirken bana bir kauçuk fidanı getirin.” dedim. “Başka bir şey istemiyor musun?” dediler. “Hayır, bana sadece bir kauçuk fidanı getirin.” dedim. Diyeceksiniz ki niye kauçuk fidanı? Efendim ben çok hassas birisiyim. Ben motorun sesinden, saatin gongundan, bir kişinin yürüyüşünden başka bir şey hatırlarım. Bu benim huyum, serseriliğim. Çatal bacak bir Skoda’nın arkasına teneke saksıda bir kauçuk fidanı koyup getirmişler.

Hoca, oğlu ve o muhterem Çumra’ya gelmişler. Direksiyonda o var, hoca yanında, adam “Böyle sıcak bir günde bu kadar yolu niye teptim, yazık değil mi?” demiş. “Önümüzden bir

Şehabettin Uzlu ve SÜ kütüphane personeli

Türkiye Anıtlar Derneği üyeleri ile eski İl Halk Kütüphanesi önünde

kara köpek geçti, ben direksiyonu kırdım, araba üç dört takla attı, araba aynı yöne döndü, adamın kolu kırık.” dedi. Arabayı kullanamayacak şekilde kolu kırık ama oğluyla hocada bir şey yok... Geldiler, adamın kolu kırık, “Geçmiş olsun, ne oldu?” dedim, “Kaza yaptık, kolum kırıldı.” dedi. “Peki, kauçuğa ne oldu?” “Kauçuk yeni koyulmuş gibi duruyor.” dediler. Bakın, bütün bitkiler Allah’u Azimüşşan’a el açar, kauçukta öyle bir haslet var ki yapraklarının her birisi ayrı bir kul, ayrı bir mürit... Hiçbir yaprak diğerinin kısmetine mani değil, hırs yok, o hoşuma gider, o beni hatırlatır.

Ladik’e vardık, Hacı Ahmet Ağa hastaydı, ölüm döşegindeydi. İlaç mümessili Yaşar Bey de ziyaretine gitmiş. Yaşar Bey’le gelirken karşılaştık. “Ben hocayı yatırdım, hocayı üzme.” dedi. Hacı Ahmet Ağa yatıyordu. Kom-

şuları etrafını sarmıştı. Biz içeriye girdikten sonra Ahmet Ağa ayağa kalktı. Topluluğa dedi ki “Allah aşkına Peygamber Efendimizi (s.a.v.) gören var mı?” Hepimiz birbirimize baktık. “Peygamberimizin (s.a.v.) kokusu geldi, biriniz haşır neşir olmuş, o koku beni diriltti” dedi. Neyse şifrelendi, ondan sonra Ladikli Hacı Ahmet Ağa o inanmayana döndü, “İnandın mı?” dedi. Biz helalleştik ve müsaade aldık. Hâlâ damadı İsmet Bey’le arkadaşız, irtibatı koparmadık. Talebem olduğu için irtibatımız devam ediyor, düğünlerine filan gideriz. Ben dışarıya çıktım ama kendimde değildim. Arabanın önüne bindim, bana “Nasıl gideceğiz?” dediler. Kendimde değilim ya, dedim ki “Bütün yollar Mekke, Medine’ye gider, sürün...” Ama ben kendimde değilim. Çocuğum var, çoluğum var, akıl gitti. Orada kendi kendime dedim ki ya Rab çoluğum çocuğum var beni meczup

hâlde bırakma... Dua ettim ve Çürüksu'ya indik ve Allah aşkına, pir aşkına oradaki sudan içtim. Çürüksu, bir Çerkez köyüdür. Orada yaşayanların hepsi Çerkez'dir. Asıl Çerkezler Hz. Ebubekir soyundandır. Pınarbaşılu Yusuf Hoca'yı anlatırken bu husustan da bahsedeceğim. O da çok önemli, çünkü o da Üçler'den... O da gizli, Konya Üçler Kabristanı'nda yatır. Suyu içtikten sonra şöyle bir silkelendim ve "Haydi gidelim." dedim. Hacı Ahmet Ağa ile torunlarının okul kaydı sırasında tanıştık ve hâlâ görüşürüz."

Tabii Derviş Hasan Yügrük ağabeyin Konyalı âlim, yazar ve ilim adamlarıyla ilgili hatıraları bunlarla sınırlı değil, yazılması, anlatılması gereken pek çok hatırası var ama bize ayrılan yer de sınırlı, şimdilik bu kadarla yetiniyoruz. Zaten özel sayıda daha başka arkadaşlar da onunla ilgili farklı hususlara değinecekler. Vaktiyle Konya'da kültür-sanat faaliyetlerinin en sadık dinleyicilerinden ve program sonlarında da bildiklerini kendine has üslubuyla anlatan Hasan ağabey artık yaşı ilerlediği için çoğu programa iştirak edemiyor. Eskiden nerede bir kültür-sanat programı yapılırsa Hasan ağabeyi bisikletiyle orada görürdük. Onunla son olarak 23 Ekim 2025 tarihinde Türkiye Yazarlar Birliği Konya Şubesinde Prof. Dr. Sami Güçlü'nün konuşmacı olduğu "Konyalı Onlar - Perşembe Sohbetleri" programından sonra görüştük. Hâl ve hareketleriyle tam bir Konyalı olan Ha-

san ağabey bildiğimiz gibiydi. Samimi ve bilgilendirici sohbetini dinlemeye doyamamıştık. Onun için hazırlanan bu özel sayının kültür dünyamız için hayırlara vesile olmasını temenni ederken, Hasan ağabeye sağlıklı ve huzurlu bir ömür diliyorum. Bu özel sayının hazırlanmasında emeği geçen Hasan Yaşar Bey başta olmak üzere, yazar dostlarımızı ve basın sektöründeki olumsuz ekonomik şartlara rağmen uzun yıllardan beri Akademik Sayfalar ilavesini yayımlamaya devam eden Merhaba gazetesi yetkililerini can-ı gönülden tebrik ediyorum.

KONYA'DA BİR SONBAHAR, 1977 EYLÜLÜNÜN SON GÜNLERİ...

Selçuk Üniversitesi'nin ikinci dönem öğrencileri olarak büyük bir heyecanla okula gitmeye ve derslere devam etmeye başladığımız günler. Zindankale'deki okulumuz, dört katlı bir bina, yanında kapalı spor salonu ve arka kısmında küçük bir baraka...

Bu küçük barakayı insanın gönlüne ferahlık ve huzur, zihnine açıklık veren bir mekân hâline getiren Ahmet Ragıp Atademir'in bağışladığı kitaplar ve barakanın onun ismiyle anılan bir kütüphaneye dönüşümü. Amel defterini açık tutan bir sadaka-i câriye... Bu kitapların tesirini, kelimenin tam anlamıyla mütevazı kütüphanenin huzurunu kendi boyunca artırmak isteyen bir adam. Uzun boyu, minkârî burnunun üstüne yerleştirdiği yuvarlak çerçeveli gözlüğü, malumatı, tecrübesi, çalışkanlığı ve hâlen de hiç kaybetmediği çocuksu heyecanı ile adam gibi adam, kütüphane müdürü Hasan Yügrük Bey... Kadîm medeniyetimizin mühim unsurlarından biri olan "hâfız-ı kütüb"lerin günümüzdeki izdüşümü, karınca kararınca...

Kitap okumayı seven, arzu ettiği bir okulda ve bölümde okuma imkânı bulan bir talebe olarak ilk fırsatta gittiğim yer kütüphane idi. Bir baraka, küçük

bir yönetim odası, çelik raflara dizilmiş kitaplar, eski ve yeni harfli, uzun kısa, kalın ince, irili ufaklı kitaplar... Kitap kokusunu derin bir nefesle içime çekerek ciğerlerimde değil gönlümde hissetmeye çalıştım. Birkaç adım atınca karşımda Hasan Bey'i gördüm, tanıştık, konuştuk, günümüze kadar fâsılasız devam eden bir dostluğun, bir kütüphaneye müdürü-talebe değil, bir ağabey-kardeş hukukunun filizlerini yeşerttik...

Kütüphane hakkında verdiği bilgilerle, samimi alâkası ve her zaman beklediğini ifade edişiyle bir farklılığın ve farkındalığın sahibiydi Hasan Bey... Devrin siyasi çalkantıları ve okuldaki hareketliliğe rağmen kütüphanenin sebatlı müdavimlerinden biri olmuştum.

Talebesi olduğum okulda hoca olmak gibi bir lütfâ erince kendisiyle dostluğumuz, muârefemiz başka bir safhaya taşındı, başlangıçtaki samimiyet hiç değişmeden. Fikir teâtîleri ve uzayıp giden sohbetler... Çünkü o, aynı zamanda Konya'nın yaşayan hafızalarından biriydi. Hiç ummadığınız teferruat bilgilerle sizi şaşırtır, iyi ki sormuşum ve öğrenmişim dersiniz.

Yıllar sonra, kendisinin uzun müddettir kullandığı bisikletini almıştım. Konya sokaklarında

SÜ Kütüphanesi'nde arkadaşları ile birlikte

Hasan Bey'in bisikletiyle, onun oturduğu seleye oturarak ve çevirdiği pedalları çevirerek epeyce dolaştım.

Şiire ve onun mütemmim cüz'ü olan mûsikîye ilgisi ve müktesebatı şaşırtacak seviyedeydi. Kuvvetli bir hafızaya ve zengin bir arşive sahipti. Hem mahfuzatını hem de arşivini paylaşmaktan büyük zevk alırdı. Vaktinde erenlerin himmetine mazhar, nazarlarına manzar olmanın verdiği bir ruh güzelliği ve safiyetiyle dost meclislerinde bulunur, asla bir varlık gösterme telâşına düşmezdi.

O, lâfla değil, hakikaten inanmış ve mütevekkil bir adamdı. Hangi baba, evlâdını kaybettiğinde taziye de bulunmak ve kendisini teselli etmek üzere gelen dostlarını adeta teselli edip uğurlayabilirdi. O, işte bunu yapmıştı, başına gelenin O'ndan olduğunu tam bir idrakte...

Evlat kaybindan sonra refîkası Hanımefendi'nin hastalığı ve bakımı onun imtihanının başka bir vechesi olmuştu. O, uzun yıllar bakımıyla yakından ilgilendiği hanımına karşı, zaman geçtikçe gösterebildiği âlâkanın bakım ve hizmet için yeterli olamadığı endişesiyle naz makamında Cenâb-ı Hakk'a iltica etmiş bir gönül adamıydı. Babasından tevarüsle kendi isminin önünde zikredilen "Derviş" ismini sözde değil lâıykıyla hak edendi o. Merhum Âmil Çelebi-oğlu Hocamın anlatımıyla "derviş", kelimeyi meydana getiren "dal, râ, vav, ye, şın" harflerinin temsil ettiği "dünya, riyâ, varlık, yalan, şehvet"ten geçen adamdı.

Elhasıl, Hasan Yügrük bizim için bir "Bey" olmaktan çoktan çıkmış ve Hasan Ağabey olarak gönlümüzde müstesna bir yer edinmiştir.

Sağlık ve huzur temenni ediyor, hürmetle ellerinden öpüyorum...

Hilmi
KIZILCA

DERVİŞ HASAN Yügrük AMCAYI NASIL TANIDIM?

Siz birini geç tanıdığınız için hayıflandınız mı hiç?

Ben hayıflandım ki hem nasıl hayıflanmak!

Mevsimin yazdan güne döndüğü zamanlardı. 2025 yılı Eylül sonları. Ahmet Çelik üstadım çok kıymetli bir evrak veya kitap hediye edeceği zamanlardaki taktığı tavırla yarı gizemli, yarı mütebessim “Size bir sürprizim var! Gidiyoruz.” deyince zihnim-

den “Galiba yeni bir arşiv bulundu, onları incelemeye gideceğiz.” diye geçirdim. Değerli abim Muhammer Eşiyok ve Koyunoğlu Müzesi eski müdürü Hasan Yaşar Hoca da arabaya binince “Evet, evet, çok önemli bir keşif olacak galiba!” dedim. Yolda konuşmalardan anladım ki birini ziyaret edeceğiz: Derviş Hasan amca.

Kimdi bu Hasan amca? Ne iş yapardı? Kaç yaşında, nerede oturur? Onu nerede ziyaret edecektik? Bu soruların hiçbirinin cevabı bende yoktu. Sadece “derviş” kelimesi bana ilim ve hilm ehli bir büyüğü göreceğimiz konusu kafamda netleşmişti. Yolda Ahmet Hoca anlattı: Hasan Yügrük amca, Konya’nın hafızasıdır, hafızlıkütüptür. Konya’da yaşayan çok değerli bir hazinedir.

Kitapla, kütüphaneyle az çok ilgilendiğimi sandığım halde Hasan amcanın adını ilk defa duymuştum. Bu mahcubiyetle arabanın koltuğuna adeta gömüldüm. Hasan amca bizi evinde kabul edecekti. Sözleşildiğine göre bizi yol kenarında bekleyecekti. Arabayı, tarif üzerine Arap Dede Türbesi taraflarına sürdüm ve türbenin yakınında müsait bir yere park ettim, indik. Hasan amcanın yaşı hakkında da bir bilgim olmayınca ben 60’lı yaşlarda birini bekliyordum.

Hilmi Kızılca, Hasan Yaşar, Hasan Yügrük, Ahmet Çelik, Muammer Eşiyok

“İşte, Hasan amca orada!” denince gösterilen tarafa baktım. Arap Dede Türbesi’nin dibinde, kaldırımın kenarında bordür taşına bir minder koyup oturmuş bekleyen zayıf bir ihtiyar vardı. Bizi görünce kalkmaya yeltenmesinden onun Hasan amca olduğunu anladım. Uzuna yakın orta boylu, oldukça zayıftı. Yaşının ve zayıflığın etkisiyle olsa gerek sırtında hafif bir kambur, başında beyaz bir takke vardı. Hakim yaka, uzun kollu gömleğinin üstünde düğmeli bir hırka giymişti. Bizi görünce halinden beklenmeyen bir çeviklikle yerinden fırladı. “Hoş geldiniz” diyerek gülümsedi. Sırayla elini öptük. Bizi, arka sokaktaki evine götürmek için acele ediyordu. Hem götürüyor hem anlatıyordu. Seksen beş yaşından beklenmeyen berraklıkta bir zihin, güçlü bir hafıza beni hemen etkilemişti.

Bizi, boydan boya kitaplarla dolu salona buyur etti. Biz kitaplardan mest olurken o yakınlarına ikramları getirmeleri için işaretle talimat veriyordu. Sonra gelip o da oturdu, anlatmaya başladı. Kitaplığını tanıtıyor, tablolardan, yazma eserlerden, dergilerden, kütüphanelerden anlatıyordu. Arada onu teyit

eden bir cümle edildi mi “Eyvalah hû!” diyor, kaldığı yerden anlatmaya devam ediyordu. Öyle içten bir “Eyvallah hû!” deyişi vardı ki neden ona “Derviş Hasan” dendiğini hakkıyla izah ediyordu. Muammer Eşiyok Hoca’nın kendisine hediye ettiği kitabı usulca aldı, oturduğu yerde şöyle bir toparlandı, kutsal bir emaneti taşır gibi ayağa kalktı, önce öptü sonra alnına koydu. Ardından okkalı bir “Eyvalah hû” çekti ki tam bir hafızıkütüp tavrı. Kağıda yazılmış her şeye hürmet!

Konya’nın eski kütüphanelerinden, eski ilim adamlarından bahsetti. Duvarda duran bir fotoğrafı indirip bize tek tek tanıtmaya başladı: Bak bu Şehabettin Uzluk, şu Tarihçi Arif Bilge, Feyzi abi, şu Apalı, Mehmet Ali Apalı, bu sağdaki Aşık Bekir, bu Sinangil. Arada takılıyor, soru sorarak hatırlamaya çalışıyor: Peki şu kim? Hani, oğlu otelci, iki oğlu var, Yağmur...! Hasan Yaşar Hoca hatırlayıp “Sefa Odabaşı” deyince rahatlıyor: Hah, Sefa Odabaşı! Bu da ben. Çayla koyulaşan muhabbet zamanı su gibi akıtıyor, ayrılma vakti yaklaşıyor. Bize bir “kütüphanecilik kütüphanesi” kurma hayalinden bahsediyor. Kütüphanecilik

mesleğini ilgilendiren bütün kitapları toplamayı düşünüyor.

Anlattıklarından hatırladıklarım ile bitireyim: Biz Konya'nın son büyük alimlerine yetiştik, onlardan el aldık. Ben Hacıveyiszade Hoca'nın elinde büyüdüm. Arkamı sıvazladı: Alim ol, fazıl ol! Çocukluğumu ve gençliğimi yaşamadım. Paramız yoktu. Size Ankara İlahiyat'a nasıl girdiğimi anlatayım. Ben Karatay Lisesini bitirdim. Edebiyatıyım ama cebir, geometri, fiziğim kuvvetli. Kimyager olacağım. Ben okuyacağım diye uğraşırım, annem evereceğim diye uğraşır. Babam hafız, icazetli tam hafız. Hacı İvaz Hoca'nın talebesi. Ayvazzade Mustafa Efendi'nin. Hatıp'ın camisinde hafızlık duası verildi. Hacı İvaz Hoca akşamları bize gelir otururdu. Çocuklarıyla ahabplığımız hâlâ devam eder. Ben bir gün bir rüya gördüm. Rüyamda üniversiteye girmişim ama bir tarafta yapılmış, bir tarafta da yapılmakta. Dersleri takip ettim

ama hiçbirini beğenmedim, koskoca demir kapıdan üzgün halde çıkıyorum. Tam çıkarken birden "O" geldi. "O" nun kim olduğunu sormayın, söyleyemem. "Evlat, hiçbirini beğenmedin değil mi?" dedi. Simsiyah bir tespih çıkardı. "Bu ölünceye kadar senin." dedi. Ben sabahleyin kalktım "İlahiyata gideceğim" dedim. Sene 1959. Ankara'ya vardım, beni yazın, dedim. Baktılar, notlarım dolgun, yüksek. "Git, hukuk, mühendislik oku!" dediler. "Siz karışmayın, yazın beni." dedim. Böyle intisap ettim ilahiyata.

Sohbete doyum olmaz deyip müsaade istediğimizde vakit akşama yaklaşıyordu. Vedalaşıp ayrıldık. 85 yaşındaki Hasan amcanın elini öperken benliğim onu geç tanıdığının mahcubiyetiyle doluydu.

İşte, Konya'nın yaşayan hafızası, hafızıkütüp Derviş Hasan'ı, Hasan Yügrük amca'yı böyle tanıdım, çok geç tanıdım. Vâ esefâ!

24 Ekim 2025

